

4036368 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : อนามัยครอบครัว ; วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ : สุขภาพจิต / ปู่ย่า ตา ยาย / เด็กอายุ 0 - 5 ปี / ความรู้สึกเป็นภาระในการดูแล

สุกรี ศิริบุรณ : สุขภาพจิตของ ปู่/ย่า/ตา/ยาย ที่เป็นผู้ดูแลหลักของเด็กอายุ 0 - 5 ปี ในเขตอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ (MENTAL HEALTH OF THE GRANDPARENTS OF 0 - 5 YEARS OLD IN KANTHALAK DISTRICT, SRISAKET PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : อนงค์นาฏ เหลี่ยมสมบัติ พ.บ.,M.P.H.(M.C.H.), เจดน์สันต์ แดงสุวรรณ พ.บ.,M.P.H., สุทธิ อธิปัญญาคุณ พ.บ., M.S.(Bios & Epid.),190 หน้า. ISBN 974-663-204-3

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะสุขภาพจิตและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพจิตของปู่/ย่า/ตา/ยายที่เป็นผู้ดูแลหลักของเด็กอายุ 0 - 5 ปี ปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานของ ปู่/ย่า/ตา/ยาย (เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ครอบครัว และสภาวะสุขภาพกาย) ปัจจัยทางด้านเด็ก (อายุ สภาวะสุขภาพเด็ก และจำนวนเด็กอายุ 0-5 ปีที่อยู่ในความดูแลของปู่/ย่า/ตา/ยาย) ความรู้สึกเป็นภาระในการดูแล กลุ่มตัวอย่างเป็นปู่/ย่า/ตา/ยาย ที่เป็นผู้ดูแลหลักของเด็กอายุ 0 - 5 ปี ในเขตอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 300 คน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 1 เมษายน - 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์และการถดถอยพหุแบบลอจิสติก

ผลการวิจัยพบว่า ปู่/ย่า/ตา/ยาย ในกลุ่มที่ศึกษา ร้อยละ 63.7 มีสภาวะสุขภาพจิตดี และ ร้อยละ 36.3 มีสภาวะสุขภาพจิตไม่ดี มีความรู้สึกเป็นภาระในการดูแลอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.7 ระดับน้อย ร้อยละ 18.7 และระดับมาก ร้อยละ 15.6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพจิตของ ปู่/ย่า/ตา/ยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการวิเคราะห์ด้วยสถิติไคสแควร์ ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ครอบครัว สภาวะสุขภาพเด็ก และความรู้สึกเป็นภาระในการดูแล เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นโดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติการถดถอยพหุแบบลอจิสติก พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพจิตของ ปู่/ย่า/ตา/ยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความรู้สึกเป็นภาระในการดูแล และระดับการศึกษา (P-value < 0.0001 และ = 0.0286 ตามลำดับ)

จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการป้องกันและลดปัญหาสุขภาพจิตของ ปู่/ย่า/ตา/ยายไว้ดังนี้ ส่งเสริมให้ประกอบอาชีพเสริมเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ จัดตั้งศูนย์รับเลี้ยงเด็กในชุมชนให้มากขึ้น ให้ความรู้และคำปรึกษาในการเลี้ยงดูเด็กแก่ ปู่/ย่า/ตา/ยาย และคนในครอบครัวที่มีส่วนในการเลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งจัดกิจกรรมสันทนาการในชุมชน และจัดบริการสุขภาพสำหรับผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตให้ครอบคลุมมากขึ้น